

SKAFTKÄRR

Energieffektivt bostadsområde i Borgå

Utvecklingsprojekt för ett energieffektivt bostadsområde

Ett av de viktigaste målen med Skaftkärrprojektet är att skapa ett riksomfattande koncept genom vilket man kan bygga energieffektiva bostadsområden även på andra håll i landet.

Avsikten med Skaftkärrprojektet är att utveckla planeringen och styrmedlen för ökad energieffektivitet samt att finna lösningar på hur man kan minska utsläppen i planlägningsprocessens olika skeden.

Målet är att skapa nya verksamhets- och lösningsmodeller genom vilka regional och husspecifik energieffektivitet kan förbättras. Planläggning och dess effekter för områdenas energieffektivitet är också någonting som granskas inom ramen för projektet.

“Pilotprojektet i Skaftkärr är en del av Sitras femåriga Energiprogram. Målet med programmet har varit att minska samhällenas energiförbrukning och växthusgasutsläpp. Skaftkärrprojektet har visat tydligt att det är fullt möjligt att åstadkomma betydande utsläppsminskningar i Finland, ifall bedömningen av energi- och utsläppseffekterna blir en integrerad del av all planläggning. Det är fint att projektet har uppmuntrat även andra kommuner att fundera på sin energiplanläggning. Med facit i hand kan man konstatera att Skaftkärrprojektet har varit startskottet för energieffektiv planläggning i Finland.”

“Genom planläggning är det möjligt att påverka områdenas energieffektivitet”

Jukka Noponen

direktör

Sitra

Energieffektivitet – grunden för all planläggning

Detaljplanearbetet med stadsdelen Majberget är den första pilotdetaljplanen som baserar sig på dispositionsplanen för Skaftkärr.

Energieffektivitet har beaktats i Skaftkärr i planläggningens alla skeden. I den första fasen utarbetades en dispositionsplan för området. I samband med detta utredde man noga olika alternativ genom att titta på olika trafikarrangemang, energilösningar samt byggnadernas energieffektivitet på området. Planen utgick från planeringen av kollektivtrafik och en attraktiv miljö för cyklister och fotgängare. I och med projektet har energieffektivitetsperspektivet spridit sig i Borgå. Numera omfattar det vid sidan av planläggningen även det praktiska arbetet. Hela kedjan från planeringen till själva byggandet utvecklas idag med tanke på energieffektivitet.

“Ett av våra centrala fokusområden har varit planeringen av smidiga och utsläppsvänliga trafiklösningar. Avsikten är att bygga en högklassig snabbcykelväg mellan Skaftkärr, Borgå centrum och de närliggande tjänsterna som är sammanlänkat med bussrutter och leder för fotgängare. Sådana här högklassiga leder för lätt trafik uppmuntrar invånarna att gå eller cykla, vilket i sin tur bidrar till större energieffektivitet.”

Eero Löytönen
stadsplaneringschef
Borgå stad

“Skaftkärr blir ett bostadsområde med främst egnahemshus. Därför vill vi på byggnadstillsynen satsa speciellt på att ge utbildning och rådgivning för förstagångsbyggare. Det centrala är att upprätthålla kompetensnivån hos experterna samtidigt som de får möjlighet att lära sig nytt. Därför ger vi kvalitetsutbildning också för de proffs som jobbar med småhusbyggande, t.ex. huvudplanerare och ansvariga arbetsledare.”

Martti Kiiltomäki
byggnads-
tillsynschef
Borgå stad

Föregripande kvalitetsstyrning ska bli en del av byggnadstillsynen

I och med Skaftkärrprojektet har byggnadstillsynen fäst större uppmärksamhet vid föregripande kvalitetsstyrning.

Energieffektivt byggande förutsätter en övergripande och professionell planering samt ett väl genomtänkt genomförande. Större uppmärksamhet bör också fästas vid kvaliteten på byggandet. Byggnadstillsynen har en viktig roll i kvalitetssäkringen. Utbildning och rådgivning för olika experter inom byggbranschen bidrar till att energieffektivitetsmålen kan uppnås.

Som en del av Skaftkärrprojektet har man i Vårberga bibliotek öppnat en energirådgivningspunkt. Vid rådgivningspunkten kan man få broschyrer om energi och produktinformation om energieffektiva produkter. I biblioteket ordnas även energikvällar där sakkunniga föreläser om energianvändning. Biblioteket lånar också ut energimätare.

Koll på koldioxidutsläpp med hjälp av fjärrvärme

Framtidens energieffektivt byggande medför utmaningar även för energibolag. I Skaftkärrprojektet har man nu tagit fram nya affärsmodeller för energibolag som stödjer energieffektivt byggande.

Målet med Skaftkärrprojektet har varit att främja nya innovativa, miljövänliga och ekonomiskt konkurrenskraftiga produktionslösningar för el och värme, t.ex. solenergi. Mer traditionella uppvärmningssystem har också utvecklats så att de kan svara på de krav som det nya energieffektiva byggandet ställer. En lönsam produktion av fjärrvärme till ett område med passiv- och lågenergihus kräver t.ex. att affärsmodellerna utvecklas och att produktionen och distributionen av fjärrvärme anpassas till den nya situationen.

“Husen i Skaftkärr ska anslutas till fjärrvärmenätet som med tanke på koldioxidutsläpp är den bästa lösningen. Redan nu produceras upp till 70 procent av Borgå Energis fjärrvärme med förnyelsebar energi. När den nya värme- och kraftanläggningen i Tolkis står färdig, kommer andelen att öka till 90 procent. Vi utgår från att all vår verksamhet är högklassigt och miljövänligt. Att delta i Skaftkärrprojektet ligger alltså i linje med Borgå Energis värderingar.”

Patrick Wackström

Verkställande direktör

Borgå Energi

“Det är väldigt enkelt att installera och använda mätningssystemet och på så sätt följa med energiförbrukningen. Uppföljningen i realtid visar genast elförbrukningen i hemmet. Vi har också haft konkret nytta av mätningen: effekten av de olika energibesparingsåtgärderna ses med detsamma, och som en följd av detta har vi lyckats skära ner på den onödiga energiförbrukningen. Genom sådana här små, vardagliga ekologiska åtgärder kan vi och en av oss motverka klimatförändringen.”

Leena Tuomi
Borgå

Synliggör elförbrukningen

Avsikten med Skaftkärrprojektet är att öka energieffektiviteten i den byggda miljön och invånarnas vardag. Olika aktörer har samarbetat kring projektet, vilket har varit väldigt viktigt.

Området ska fungera som en utvecklingsplattform för installationstekniska produkter. Slut användaren tas också med i produktutvecklingsprocessen. Avsikten med Living Lab-delen av projektet är en kontinuerlig förbättring av energieffektiviteten. Vi vill skapa ramar för växelverkan och dialog, utvecklingsarbete och minskad elförbrukning genom ett intelligent och lätthanterligt styrsystem.

Till de bostäder som deltar i Living Lab – dvs. uppföljningen av energiförbrukningen – installeras ett mätningssystem, vilket gör det möjligt att följa med hemmets energiförbrukning i realtid på webben. Med hjälp av systemet är det möjligt att utveckla en specifik energirådgivning och uppnå en smartare energianvändning i boendet.

Med samarbete mot hållbar utveckling

Avsikten med Skaftkärrprojektet är att öka energieffektiviteten i den byggda miljön och invånarnas vardag. Olika aktörer har samarbetat kring projektet, vilket har varit väldigt viktigt.

Målet med Skaftkärrprojektet har varit att planera ett bostadsområde där koldioxidavtrycket under byggskedet blir så litet som möjligt och där man kan ta fram olika hållbara lösningar. Området är planerat så att det är både trivsamt och energieffektivt på samma gång. Minskningen av energiförbrukningen och utsläppen, byggnadernas energieffektivitet och olika energilösningar har stått i centrum av planeringen. Området är till ytan ca 400 hektar och det ska bli ett bostadsområde för minst 7 000 invånare.

Projektet är omfattande och unikt i landet. Vi hoppas förstås att erfarenheterna och resultaten från projektet kan utnyttjas också på andra håll i Finland. Projektet är också ett bra exempel på ett omfattande samarbete mellan olika experter. En mängd olika myndigheter, energiproducenter, byggherrar, tillverkare, företag och blivande invånare har deltagit i områdets planerings- och innovationsarbete.

“Skaftkärr har varit ett betydande projekt för Borgå”

Fredrick von Schoultz

biträdande
stadsdirektör

Borgå stad

“De första detaljplanerna för området har godkänts och byggandet har inletts. Minst lika viktigt som dessa konkreta framsteg och resultat är tänkesättet som har ändrats. Stadskoncernen i Borgå har på bred front tagit del i åtgärdsprogrammet som styr Borgå mot koldioxidfritt boende. Vårt uttalade mål är att aktivt delta i bekämpningen av den globala klimatförändringen. Jag tror att Skaftkärrprojektet är en port till en helt ny stadsutveckling i Finland.”

